zet hebben. Hij schreef: „Nu is het bekend, dat Prof. Greydanus op de Synode te Assen zich evenzeer verzet heeft tegen de afzetting van Dr Geelkerken en van de kerkeraadsleden, die aan diens zijde stonden".

Hoewel ik terstond in „De Reformatie" van 6 Mei j.l. op deze fout attent maakte, en uit de gedrukte Acta der Synode van 1926 (die in art. 242 het vonnis over Dr J. G. Geelkerken bevatten, en daar dan zeggen: „Prof. Greydanus verzocht aanteekening in de acta, dat hij vóór stemde onder voorbehoud, dat hij niet instemt met het tweede argument: het verzet tegen de kerkelijke vergaderingen"), de waarheid in dezen voorlegde, gevoelde Prof. Dr H. H. Kuyper zich blijkbaar tóch niet door waarheidsliefde en nobelheid van zin gedrongen, zijn feil zoo spoedig mogelijk te herstellen en behoorlijk amende honorable te doen.

Althans eerst in „De Heraut" van 22 Mei j.l. komt hij op zijne woorden van 1 Mei j.l. terug. Hij schrijft dan: „Laat me echter, voordat ik deze discussie voortzet, een memoriefeil door mij begaan met verontschuldiging aan Prof. Greydanus herstellen mogen. Ik schreef in mijn eerste artikel, dat Prof. Greydanus reeds op de Synode te Assen zich verzet had tegen de afzetting van Dr Geelkerken en de kerkeraadsleden die aan zijn zijde stonden. Metterdaad heeft Prof. Greydanus in de voorafgaande besprekingen, die in Comité zijn gehouden, bezwaren ingebracht, maar wat mij ontgaan was, bij de publieke eindstemming heeft hij, zij het onder zeker voorbehoud, zijn stem aan het afzettingsvonnis van Dr Geelkerken gegeven. Wat de afzetting der kerkeraadsleden betreft, heeft hij, zooals ook de Acta melden, tegengestemd".

Hier zegt en suggereert Prof. Dr H. H. Kuyper dus, dat ik in Comité-vergadering anders gesproken heb, dan bij de publieke eindstemming: in Comité-vergadering mij tegen de afzetting van Dr J. G. Geelkerken verzet, maar bij de publieke eindstemming mij toch met zeker voorbehoud er voor verklaard.

En hij zegt en suggereert met deze woorden ten tweede, dat mijn voorbehoud slechts een deel mijner bezwaren gold, en dat ik nog andere bezwaren had dan kerkrechtelijke, dan deze n.l., dat men „verzet tegen de meerdere vergaderingen" maakte tot eenen grond voor afzetting.

En hij schrijft ten derde: „Metterdaad heeft Prof. Greydanus in de voorafgaande besprekingen, die in Comité zijn gehouden, bezwaren ingebracht", en past dus wel op, dat hij niet gecontroleerd kon worden. Want de notulen der Comité-vergaderingen zijn niet gepubliceerd. Maar toch onthoudt hij er zich niet van, over het in Comité-vergadering behandelde te schrijven en dat op eene wijze, die de geheel onjuiste suggestie wekt, alsof ik nog andere bezwaren had dan kerkrechtelijke.

En dat is louter onwaarheid.

Dr J. G. Geelkerken is afgezet op tweeërlei grond; op een dogmatischen: „wegens zijn weigering om de verklaring door de Synode van hem gevraagd te onderteekenen", en op een kerkrechtelijken: „wegens zijn voortdurend verzet tegen kerkelijke vergaderingen, wier gezag hij niet erkennen wilde, omdat Dr Geelkerken zich aan deze schorsing niet heeft onderworpen", art. 242, Acta Synode 1926.

Nooit echter heb ik mij, noch in Comité-vergadering, noch in publieke zitting, verzet tegen de afzetting van Dr J. G. Geelkerken op dogmatischen grond.

Mijn verzet gold nooit iets anders, zoowel wat Dr J. G. Geelkerken betreft, als wat bedoelde kerkeraadsleden aangaat, dan het kerkrechtelijke.

Desniettemin schreef Prof. Dr H. H. Kuyper, wat hij te dezer zake in „De Heraut" van 1 Mei j.l. schreef, en dat door mij werd medegedeeld, en schreef hij in „De Heraut" van 22 Mei j.l. wat hier door mij werd overgenomen, en dat als redres zou moeten dienen.

Ik zal het woord, dat dit doen naar waarheid zou karakteriseeren, niet neerschrijven.

Hier was méér, en wat ánders, dan een „memoriefeil".

S. GREIJDANUS.

De publicatie van de Vrije Universiteit.

Eindelijk is dan de zoo vurig verlangde vervolgpublicatie van de H.H. Directeuren onzer Vrije Universiteit afgekomen, en dat niet, gelijk de eerste maal, alleen in het V. U.-blad, maar thans ook in onze dagbladpers.

En daar wij volgens officieel schrijven deze publicatie mogen beschouwen als een antwoord op heel onze bemoeiing, met onze mededeeling van Januari begonnen en daarna in mondelinge samenspreking met een Deputatie uit het College van H.H. Directeuren en in schriftelijke correspondentie voortgezet, en wij reeds geruimen tijd tot eenige publicatie hebben willen overgaan, doch daarvan steeds weer door bepaalde oorzaken werden teruggehouden, is dan thans zeer zeker het oogenblik gekomen, waarop wij niet langer mogen zwijgen.

Laten wij dan allereerst uitvoering mogen geven aan hetgeen reeds van den beginne aan ons voornemen was, n.l. in een samenvattend schrijven van repliek te dienen op de zakelijke bezwaren tegen onze verklaring ingebracht, zoowel wat betreft de wijze, waarop die werd afgelegd, als ook den inhoud daarvan.

Wij zullen vanzelfsprekend niet herhalen wat reeds in bladen als „De Reformatie" en „De Wachter" ter weerlegging van die bezwaren werd aangevoerd. Ieder meelevend Gereformeerde toch heeft daarvan desgewenscht kennis kunnen nemen.

Evenmin zullen wij ook maar even ingaan op hetgeen een zeker blad, dat zich wars van alle polemiek noemt, maar onderwijl, wat trouwens vanzelf spreekt, zich toch niet buiten den strijd houden kan, in z.g.n. Weekindrukken anoniem heeft opgemerkt aangaande de motie-methode in het algemeen. Zulk een polemiseeren is aan issus de Calvin onwaardig. Ridderlijkheid eischt open vizier.

Het dunkt ons echter niet ondienstig aan het vele, dat steeds ad pro werd aangevoerd, onzerzijds nog het volgende toe te voegen.

Dr van Es, die in de „Leeuwarder Kerkbode" op de hem eigen wijze, welke allerminst onze waardeering kan hebben, tegen onze verklaring zijn stem verheven heeft, heeft de opmerking gemaakt, dat de materieele bedoeling der „motie" hem „vrij duister" was. Dit spijt ons buitenmate zeer, daar wij meenden onze bedoeling toch duidelijk genoeg in het derde onderdeel van onze verklaring te hebben aangegeven. Het wil er bij ons maar moeilijk in, dat Dr van Es deze bedoeling niet begrepen zou hebben, en wij kunnen dan ook bezwaarlijk anders onderstellen dan dat hij gezocht heeft naar een bedoeling áchter de bedoeling, hetgeen in onze dagen helaas meer voorkomt. Maar dan ligt de oorzaak der duisternis niet bij ons, doch bij onzen opponent. Gelijk dan ook de H.H. Directeuren onze bedoeling wèl begrepen hebben, naar ons in het genoemde onderhoud met een Deputatie uit hun midden gebleken is. Wij mogen wel aannemen, dat Dr van Es, die zelf Curator is, van H.H. Directeuren dienaangaande wel meer licht zal hebben ontvangen.

Verder had Dr van Es, wanneer hij ons herinnert aan de jaarvergadering, waar wij z.i. met onze bezwaren ter tafel hadden moeten komen, en aan het recht van enquête op die vergadering, wel mogen spatieeren het woordje „lid", wanneer hij o.a. schrijft: „waar niet alleen het jaarverslag besproken wordt, en ieder lid der vergadering gelegenheid heeft, wat daarmede samenhangt ter sprake te brengen, maar de vergadering zelfs het recht van enquête heeft" (Art. 11, Huish. Regl.), terwijl wij hem dan onzerzijds voor dat lid-zijn mogen verwijzen naar Art. 2 van datzelfde Huish. Regl. Ook had hij om volledig te zijn wel mogen vermelden, dat zulk een enquête alleen kan worden ingesteld, wanneer volgens Art. 11 Huish. Regl. „een daartoe strekkend voorstel door minstens 12 leden (zie Art. 2 Huish. Regl. Ondert.) der vergadering wordt gedaan".

Wanneer Dr van Es tenslotte er op meent te moeten wijzen, dat niet de secretaris, maar de eerst-ondergeteekende de mededeeling aan „De Reformatie" heeft toegezonden, en hij den indruk wekt, als zou dit een eigenmachtige daad van den eerst-ondergeteekende zijn geweest, dan mag hem worden gezegd, dat hier alleen een kwestie van werkverdeeling achter zit en niets anders. Andere bladen ontvingen haar eveneens van hem. Waaruit men a.u.b. niet moet concludeeren, dat blijkbaar die eerst-ondergeteekende niet veel heeft te doen, maar bedenken moet, dat er gelukkig meer menschen zijn dan hij, die werk genoeg hebben. Trouwens, dat heel de zaak niet alleen hem ter harte gaat, hebben H.H. Directeuren uit het vermelde onderhoud wel kunnen opmaken, als ook uit de daarna gevoerde correspondentie.

Eindelijk zijn we dankbaar, dat Dr van Es „natuurlijk niet twijfelt aan „de hartelijke liefde" tot de Vrije Universiteit van onzen Ring".

Wat vervolgens een subscriptie van Prof. Hepp betreft bij een gedeelte uit het art. van Dr van Es in „Credo", wanneer zijn Hooggeleerde daar de vraag stelt: „Berekent men wel de draagwijdte van deze dingen? Ziet men geen gevaren?", dan zouden wij hem willen antwoorden: „Ja, Professor, juist omdat wij gevaren zien, hebben wij ons niet verantwoord geacht te zwijgen. Doch heeft U deze vraag, al eer U haar tot anderen richt, al wel eens eerst aan Uzelf gesteld?" Neen, Hooggeleerde Heer en Broeder Hepp, hier is allerminst een „trachten" den ander „met moties te bestoken", maar een hartelijk gemeende dienst der liefde, die zoekt de waarheid en het recht.

Hiermede dan meenen wij, na al hetgeen reeds in verschillende persorganen werd aangevoerd ter verdediging van onze handelwijze, te kunnen volstaan.

Rest ons nu nog rekenschap te geven van onze waardeering (neutraal begrip) van het perscommuniqué, door H.H. Directeuren 10 Mei j.l. verstrekt.

Of wij ons in die mededeeling van H.H. Directeuren en Curatoren geheel en al kunnen vinden, en wij ons ten volle gecontenteerd gevoelen?

Wij zijn om te beginnen reeds dankbaar, dat H.H. Directeuren en Curatoren hun teleurstelling hebben uitgesproken over den gang van zaken en uiting gegeven aan hun vertrouwen, dat „in dit opzicht een herhaling zal worden vermeden". Wij vertrouwen gaarne, dat hun vertrouwen een gegrond vertrouwen is en zal blijken.

Wat de teleurstelling betreft over „de publicatie en verbreiding van opvattingen op principieel terrein, die nog niet voldoende in eigen kring zijn bezien", wij meenen hier te mogen lezen, dat Curatoren een onderlingen principieelen strijd der hoogleeraren buiten den kring der V. U. afkeuren. Wij stellen dit reeds op prijs, daar juist dit de propaganda voor de Universiteit in den weg staat, om welke reden onze Ring destijds dan ook tot haar verklaring overging. Evenwel achten wij de redactie der genoemde zinsnede niet gelukkig, daar het uitsluitend publiceeren van opvattingen, die reeds voldoende in eigen kring zijn bezien tot de practische onmogelijkheden behoort. Het gaat er dan ook niet om, DAT men publiceert, doch WAT en HOE.

Hetgeen ons echter vooral niet heelemaal bevredigt is de vaagheid, welke er ligt in de formuleering: „de wijze, waarop de polemiek naar aanleiding daarvan is gevoerd". We zijn er toch n.l. niet ten volle gerust op, dat b.v. de bekende brochurereeks „Dreigende Deformatie" niet zal worden vervolgd. Zij kan b.v. als op de manier in het laatst verschenen nummer met citaten

(Zie vervolg op blz. 316.)

Zomer's intocht.

Het woord z o m e r brengt ons bijna een weemoedig glimlachje om de lippen. Althans op het oogenblik waarop ik aan de toetsen van mijn schrijfpiano dit stuksken ontlok, is het meer een temperatuur voor gepofte kastanjes dan voor grape-fruit. Toen ik mijn werk begon, bestonden er nog van die voorhistorische zomers, waarin de zon einde-April de lokaaltjes leegscheen. Maar sedert kwam de zomer t ij d en week het zomer-w e e r. Bijna zouden wij een vuurpot op straat zetten inplaats van ons kathedertje op te slaan. Toch moeten wij ons gaan instellen op den zomer-d i e n s t en is die gedeeltelijk al aangevangen. Mijn collega Scholvanger zit reeds eenige weken in de cabine van zijn auto-met-den-Bijbel en verkondigt aan Franken, Friezen en Saksers het evangelie. In gedachten zie ik hem bezig, op een Drentschen brink, in een Friesche reet of op een Hollandschen dijk. Gaat het, collega? vraag ik en de man met den taaien wil antwoordt eenvoudig: Het moet gaan! Het moet, wat is er nog meer te zeggen? Dominee Retel spant zijn tentdoek uit, slaat zijn kofferorgeltje open en beweegt zich „als een platte man", d.w.z. amicaal en vertrouwelijk, onder zijn Noorderlingen. Dreigend Tekort! adverteerde hij in onze bladen, maar tekort aan werk schijnt hij niet te hebben! De boeg van de „Geos" doorklieft onze waterwegen om aan de varende gemeente de blijde boodschap te brengen en Het Anker praait allen, die zonder anker dobberen op 's levens zee. In honderd plaatsen halen onze evangelisatiecommissies de eenvoudige kathedertjes voor den dag om Straatprediking te gaan houden, de zangers slaan hun Stemmen des Heils open en de muzikanten poetsen hun instrumenten. Vriend Storm, weet je nog van dien ouden tijd, toen jij en ik een soort van rariteiten waren? (Dat ben je nóg, hoor ik je al lezend opmerken! Van 's gelijken, collega!)

De kiosken van de Strandzending krijgen een verfje voor het seizoen, ze willen aan een zanderig en landerig publiek de Goede Tijding doen hooren. Zondagsschoolmeesters zitten te piekeren op het nieuwe spoorboekje, want zij gaan een dagje uit met de kinders uit de slum, als de kas het toelaat. De kas schijnt zoo iets nooit toe te laten, maar vriendelijke menschen tasten in den zak en het zal dit jaar weer gaan. Velen gaan op de bekende evangelisatieconferentie te Woudschoten het tienjarig bestaan van het Centraal Verband vieren om de broeders te zien en moed te grijpen. Onze broeders en zusters in België zullen in de bosschen van de oude bisschopsstad Mechelen hun hagesprake houden. God zegene het land van onze 37 Artikelen, de oude stad van Vader Willem, het Antwerpen van Marnix! In onze dagen vol beklemming denk ik vaak terug aan die jaren toen de typografen des geloofs den Bijbel in hun donkere kelders drukten, dat was toen geen beschut bedrijf, wáárlijk niet! Mijn gedachten zijn bij de marskramers die den Bijbel brachten, sluipend door de wachtposten aan de stadspoort. Bij de helden van de Peel en van de Oostzaner gouw! Crapaud! Crapaud! wat hebt gij van ons gemaakt! Dan hoor ik onze jongens belijden op hun gouden toogdag: Wij willen óók zoo wezen, Hun zonen, niet ontaard! Ja, lieve Heere, onze geest is gewillig, maar zwak is ons vleesch. En Hij antwoordt in het evangelie: Ik mèt u — ál de dagen!

Ook andere arbeid zoekt zijn zomergewaad aan te trekken. Straks zullen onder het lommer der bosschen of in een ouden kasteeltuin de belangen der Zending bepleit worden. Ook de kerk des Heeren heeft haar buitenlandsch nieuws. Gode zij dank, er rollen niet alleen tanks door de wereld, er snorren niet enkel bommenwerpers door de lucht. Er zijn nog andere quaesties dan de strijd om de Pacific en de netelige zaak van de Sudeten! Misschien bezoekt de Heere ons zoo zwaar, omdat wij meestal op den verkeerden atlas turen! Ik zie de goeroes staan op de kansels van hun witte kerkje en de bijbelvrouwen uitgaan in de dessa's van Java en in de Soembaneesche kampongs! Wij houden de paarden des Konings niet bij, hier in het Moederland. God geve ons een z e n d i n g s-zomer! Zoo is alles in voorbereiding. Onze jeugd organiseert haar meetings in boomgaard en duinpan, onze landelijke organisaties beleggen hun toogdagen. Het zomer-r i s i c o bezorgt menigen organisator benauwde droomen, wie weet niet mee te praten van verregende meetings of van jaarvergaderingen waarop men baadde in het zweet? Maar het zweet van den arbeider is sweet en wie voor de goede zaak geen nat pak overheeft, is geen knip voor den neus waard!

Pakt áán, pakt állen aan! Geen schooner zomer dan een actieve zomer!

En Gij, Die het gelaat des aardrijks vernieuwt, vernieuw ook de harten Uwer kinderen!

N. B.